

اقتصاد گوجه فرنگی در ایران و جهان*

چکیده

گوجه‌فرنگی، یکی از محصولات کشاورزی است که بصورت تازه و فرآوری شده مورد استفاده قرار می‌گیرد. تولید این محصول به شرایط ویژه و یا تکنیک پیچیده‌ای نیاز ندارد. ضمن آنکه موارد استفاده آن بسیار زیاد است. از این رو می‌توان به این محصول به عنوان یک محصول با ارزش اقتصادی بالا توجه بیشتری داشت. اکثر استانهای کشور، امکان تولید این محصول را دارند. فرآورده‌های تولید شده گوجه‌فرنگی در کشور دارای کیفیت مناسب و در حد استانداردهای بین‌المللی است. با این حال مشکلاتی در تولید گوجه‌فرنگی و صادرات آن بصورت خام و فرآوری شده وجود دارد. عمده‌ترین مشکل در تولید گوجه‌فرنگی، عملکرد پایین تولید این محصول در واحد سطح در مقایسه با عملکرد تولید در کشورهای عمده تولید کننده آن است. یکی دیگر از مسائلی که در ارتباط با تولید گوجه‌فرنگی مطرح است، فعالیت زیر ظرفیت کارخانجات تولید فرآورده‌های گوجه‌فرنگی است. با اینکه تولید گوجه‌فرنگی خام و فرآوری شده در ایران در حد ظرفیت اسمی تولید نیست، با این حال، میزان تولید این محصول مازاد مصرف داخل می‌باشد. با توجه به کیفیت مناسب محصولات تولید شده، پتانسیل لازم برای صادرات این محصول و فرآورده‌های آن وجود دارد. اما قیمت بالای محصولات ایران در مقایسه با قیمت‌های جهانی مانع از آن می‌شود که ایران بتواند در بازار بین‌الملل با سایر تولید کنندگان رقابت کند.

در نوشتار حاضر تلاش شده است تا ضمن بررسی ابعاد مختلف اقتصادی تولید گوجه‌فرنگی و فرآورده‌های آن در کشورهای عمده تولید کننده و ایران، به بررسی نقاط قوت و ضعف موجود در فرآیند تولید و صادرات این محصول پرداخته شود و با توجه به فرصت‌ها و تهدیدهای پیشرو، در قالب ماتریس SWOT به ارائه راهبردهایی به منظور گسترش صادرات این محصول پرداخته شود.

کلید واژه: گوجه‌فرنگی، تولید، سطح زیر کشت، سودآوری، ماتریس SWOT

* ارغوان فرزین معتمد، کارشناس اداره کل مطالعات و بررسیهای اقتصادی